

Marči 1611. godine.

Godine 1777. bulom pape Pija VI. osnovana je Grkokatolička biskupija u Križevcima na mjestu nekadašnje franjevačke crkve i samostana ukinutog odlukom cara Josipa II. 1786.

Godine 1787. počinje gradnja grkokatoličke katedrale i Biskupske rezidencije. U toj gradnji važno mjesto zauzimaju mnogi biskupi, a posebno bih istaknula biskupa Julija Drohobeckog (1891.-1920.), za čijeg su biskupovanja katedrala i biskupski dvor dobili današnji izgled prema projektu arhitekta Hermana Bollea i uz pomoć I. Kršnjavog. Tako je, eto, potkraj 19.st. nastala veličanstvena bazilika i prekrasna Biskupska rezidencija.

U katedrali se nalazi umjetničko blago neprocjenjive vrijednosti, a posebno bih spomenula ikonostas sa slikama naših poznatih slikara I. Tišova, Bele Čikoš-Sesije, C. Medovića i F. Kovačića.

U Biskupskoj rezidenciji nalazi se muzej u kojem je izloženo liturgijsko posuđe, knjige i odjeća pojedinih biskupa, umjetničke slike, zatim arhiv i knjižnica koje je uredio biskup dr. Janko Šimrak (1942.-1946.).

Posebno mjesto u Rezidenciji ima knjižnica. U knjižnici je sačuvano mnogo knjiga s notama jer se u istočnom obredu više pjeva nego glasno moli. U knjižnici se čuvaju i knjige koje je skupljao Simeon Čučić, profesor filozofije i povijesti, pjesnik i prevoditelj koji je sudjelovao u pripremanju hrvatskog narodnog preporoda. On je sačuvao zbornik ranih radova Jana Panonija (Česmičkoga).

Zadovoljstvo je bilo razgledati to književno blago, dodirnuti rukom Pontifikalij (biskupski obrednik) iz 1433. ili inkunabulu, čiji je autor monah Kasian. "Ne bilježe do sada u nas izdavani popisi tako nazivanih i za povijest kulture svakog europskog naroda nada sve dragocjenih knjiga", zapisano je na kalendaru Ogranka Matice hrvatske, izdanom za 1998. godinu, a u povodu otkrivanja knjižnog blaga u Rezidenciji.

Veliko hvala sestrama bazilijankama što su sačuvale to neprocjenjivo umjetničko blago, a na nama je da shvatimo kakvo blago knjižnica čuva i da joj damo mjesto koje zaslužuje u kulturnom životu grada Križevaca, Koprivničko-križevačke županije i općenito u kulturnom životu Hrvatske.

Večernji list, utorak, 27. I. 1998.

SANJA ŠIMUNIĆ IZ KRIŽEVACA O IZLOŽBI "SLAVA SABORU"

Sabor i u Križevcima

Povijesno društvo iz Križevaca, čiji je rad među ostalim usmjeren i na upoznavanje kulturno-povijesne baštine Hrvatske, posjetio je izložbu "Slava Saboru" u Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu.

Pod stručnim vodstvom Jelene Borošak-Marijanović upoznali smo važnija zbivanja iz višestoljetnog postojanja i razvoja Hrvatskoga sabora.

Dokumentirana rukopisna i tiskana građa, te djela i predmeti likovne i primijenjene umjetnosti na upečatljiv su nam način približili značenje i ulogu Hrvatskoga sabora od njegovih ranih početaka, pa sve do danas.

Mnoštvo eksponata živopisno svjedoči o povijesti Sabora i Hrvatske: škrinja povlastica, pečatnjaci Sabora, grbovnice, zapisnici, poslovnici, plakati, nakit, odore, lente, portreti...

Posebena zanimljivost za Povijesno društvo iz Križevaca bili su dokumenti, isprave i osobe koje se vežu za Križevce i križevačko područje. Tu je bakrorezna ploča iz 1722. godine s prikazom Majke Božje Koruške u gornjem dijelu ploče i grada Križevaca u donjem dijelu, portret Ivana Zakmardija Dijankovečkoga, protonotara Kraljevstva, fotografija Ljudevita pl. Vukotinovića, velikog župana Križevačke županije i saborskoga zastupnika itd.

U Križevcima i u Zagrebu naizmjenično su se u prijeturskom razdoblju održavala saborska zasjedanja. Jedno takvo zasjedanje Sabora u Križevcima ostavilo je poseban trag u povijesti grada. Bio je to "Krvavi sabor" sazvan 1397. godine.

Nakon izložbe posjetili smo crkve velike umjetničke vrijednosti: Sv. Marka i Sv. Katarine. Tijekom povijesti te su crkve bile mjesto pokapanja nekih hrvatskih banova, čije se grobnice tamo i danas nalaze.

Večernji list, subota, 21. III. 1998.